

---

## Novi načini provjere glazbenih sposobnosti

Vesna Faullend Heferer

Glazbena škola Ferdo Livadić, Samobor, R Hrvatska

### Sažetak

Prijamni ispit, da ili ne? Polemika glazbenih pedagoga suprotnih stajališta. vodi se već desetljećima i uglavnom se svodi na konstataciju da je to nepedagoški čin, ali nužan upravo zbog prevelikog broja učenika koji se žele upisati u glazbenu školu. Budući da sam osobno dio skupine koja zagovara prijamni ispit prije upisa u OGS, u ovom se izlaganju bavim pitanjem kako prepoznati potencijalnog uspješnog učenika? Do sada se u hrvatskom glazbeno-školskom sustavu nitko nije ozbiljnije bavio metodičkim oblicima provjere glazbenih sposobnosti prilikom upisa u osnovnu glazbenu školu. Iskustvo je pokazalo da uvriježen način proizvoljnog ispitivanja sposobnosti reprodukcije zadanog ritma i intonacije nije dovoljno mjerodavan. Iz tog razloga događa se da učenici koji su postigli maksimalni broj bodova na prijamnom ispitu, tijekom školovanja postižu često prosječne i ispodprosječne rezultate. Najbolji pak nerijetko izrastu od onih koji su dugo nakon upisnog roka bili na listi čekanja.

Zašto je to tako? Zbog toga što nastavni proces u glazbenoj školi osim glazbenih predispozicija zahtjeva i određene kognitivne i motoričke sposobnosti, psihološku pa i socijalnu zrelost. Za sve to nije nužno imati glazbenu pismenost, ali je poželjno imati predškolsku glazbenu kulturu. Ona se u različitim oblicima može steći u obitelji, u vrtiću, u predškolskim aktivnostima poput ritmike, baleta, ili glazbene igraonice.

Ako je ta predškolska glazbena aktivnost zbog suvremenih civilizacijskih faktora u većoj mjeri izostala u toj razvojnoj fazi, dijete ne može precizno reproducirati ono što zapravo čuje, osjeća i zapaža. S druge strane posjeduje kognitivne i motoričke sposobnosti pa čak i estetska mjerila zahvaljujući kojima je dorastao većini zahtjeva u glazbenoj školi, osobito na nastavi instrumenta.

---

Bio je to razlog zbog kojeg smo u šk. godini 2011/12 u GŠ u kojoj radim, oformivši stručni tim, odlučili usavršiti formu ispitivanja glazbenih sposobnosti s ciljem upisivanja učenika koji će po glazbenim i kognitivnim sposobnostima biti dorasli zahtjevima i zadanim programima hrvatskog glazbeno-školskog sustava. Dosadašnji ispit baziran na reprodukciji zadanih ritamskih i melodijskih obrazaca upotpunili smo pismenim ispitom utemeljenim na vizualnoj i slušnoj percepciji koja uključuje prepoznavanje i zaključivanje, uočavanje sličnosti, različitosti i analogija te potrebnu grafomotoričku sposobnost.

U ovom izlaganju govorim o elementima nužnim za otkrivanje nadarenog učenika, o modelu pismenog testiranja, o pedagoški i metodički usavršenom modelu usmene provjere glazbenih sposobnosti i na kraju o istraživačkom dijelu projekta koji treba potvrditi razinu mjerodavnosti i valjanosti takvog načina testiranja.

Osim u Glazbenoj školi Ferdo Livadić u Samoboru ovaj način provjere primijenjuje se već drugu školsku godinu u GŠ Josip Hatze iz Splita, a od ove godine i u GŠ Josip Pintarić iz Koprivnice. Metoda je, također, kroz izlaganje pod nazivom Novi načini provjere glazbenih sposobnosti, prezentirana na Državnom skupu Hrvatske udruge gitarskih pedagoga (HUGIP-a) u studenom 2013. godine u Poreču, nakon čega je uslijedio interes za njenu primjenu i u nekoliko drugih glazbenih škola u Hrvatskoj te od sljedeće školske godine i u Sloveniji.

**Ključne riječi: prijamni ispit, modeli testiranja, glazbeno-kognitivne sposobnosti, percepcija i reprodukcija, istraživanje**

### **Kako do nadarenih učenika?**

Državna glazbena škola u Hrvatskoj dostupna je velikoj većini stanovništva. Poznato je da nam mnogi u zapadnoevropskim zemljama zavide na našem sustavu obrazovanja. Budući da je glazbeno školstvo vrlo skupo za državu logično je da postoji neka selekcija prilikom upisa kako bi se u glazbenu školu upisali najnadareniji učenici. Idealni model je upisivanje učenika koji su već bili uključeni u neki suvisli glazbenoobrazovni program poput glazbenih radionica u sklopu izvannastvnih aktivnosti djece predškolske i rane školske dobi. Upis u glazbenu školu ne bi trebao funkcionirati na načelu *idem probati možda mi se sviđi*. Za početnika je daleko uputnije okušati se u nekom ležernijem i manje stresnom obliku glazbene poduke poput glazbenog vrtića ili tečajne nastave instrumenta. Ipak, većina učenika nije uključena u

---

nikakav predškolski program i prijamni ispit je za njih prvi susret s glazbenom školom. Kako za upis u glazbenu školu nije propisano glazbeno predznanje, testiranje sposobnosti do sada je u pravilu bilo utemeljeno na ponavljanju određenih ritamskih i melodijskih obrazaca, odnosno na reprodukciji zadanog tona. Zbog toga se prijamni ispit provodi na isti način već gotovo pet desetljeća, često puta s proizvoljno odabranim glazbenim motivima i zadacima smišljenim na licu mjesta. Ispitanici se moraju pokazati pred komisijom od nekoliko članova, pri čemu će svaka nesigurnost i nesavršenost u intoniranju rezultirati nižom ocjenom dok će besprijeckorno intoniranje završiti s maksimalno mogućim brojem bodova. Nakon takvog testiranja redovito se javlja problem prevelikog broja učenika s maksimalnim brojem bodova koji žele svirati gitaru ili glasovir. U takvoj ponudi netko treba biti eliminiran ili upućen na neki manji traženi instrument. Tu je izbor prepušten intuiciji, iskustvu ili, najčešće, slučajnom izboru. Osobno sam kroz svoj radni vijek redovito upućivala učenike na njima manje poznate instrumente od onog traženog. Neki od tih učenika danas su vrsni majstori instrumenta za koji u trenutku prijamnog ispita nisu ni znali da postoji. S druge pak strane, iako predajem popularni instrument, nerijetko su u mojoj klasi završavali učenici nedorasli zahtjevima instrumenta i glazbene škole. Unatoč maksimalnom broju bodova stečenom na prijamnom ispitu. Oдавно sam shvatila, poput većine mojih kolega da je takav prijamni ispit varka i da najnadareniji u pravilu dolaze s liste čekanja. To su, dakle, oni učenici koji su pokazali male nesigurnosti na usmenom prijamnom ispitu izgubili značajnih bod ili dva i šansu upisa na željeni instrument. Bio je to razlog zbog kojeg smo u šk. godini 2011/12 u glazbenoj školi u kojoj radim okupili stručni tim u svrhu usavršavanje testa provjerer glazbenih sposobnosti pri čemu je prvi korak bio osvježiti ga novim metodičkim modelima.

### **Na tragu novog metodičkog modela**

U traganja za novim modelom postavili smo si pitanja: U kolikoj mjeri uvriježeni pojam "glazbena sposobnost" definira budućeg uspješnog učenika glazbene škole? Koje su dodatne vještine koje treba razotkriti na prijamnom ispitu i sustavno ih vrednovati? Kakav je poželjni profil potencijalnog učenika glazbene škole?

Zaključili smo da dosadašnji ispit utemeljen na reprodukciji zadanih ritamskih i melodijskih obrazaca otkriva sposobnost reprodukcije zadanog tona, zadanog meloritamskog i ritamskog obrasca, odnosno svojevrsnu glazbenu memoriju. Pjevanje pjesmice otkriva monogo više od

---

intoniranja u tonalitetu, no pri ovom elementu brojčano se boduje točnost i opstanak u tonalitetu. Ovaj ispit također otkriva djetetovu osobnost, prije svega razinu samopouzdanja i komunikativnosti; poželjne karakteristike koje mogu lako osvojiti ispitivača, osobito ako su popraćene korektnim intoniranjem. Suptilniji i samokritičniji učenik će pri tome biti u nepovoljnijem položaju. Ono što, međutim, ne otkriva usmeni prijamni ispit jesu kognitivne sposobnosti i odgovarajuća intelektualna razina potrebna za uspješno svladavanje propisanog gradiva glazbene škole. To su natprosječno razvijene slušna i vizualna percepcija, analitičnost koja uključuje uočavanje sličnosti, različitosti i analogija u zadanim obrascima te snalaženje u jeziku glazbe koje se dokazuje prepoznavanjem i zaključivanjem, a ne nužno reprodukcijom. Oblik pismenog testiranja činio se vrlo prikladnim, kako iz praktičnih, tako i iz pedagoških razloga. Pismena provjera eliminira veći dio uzbuđenosti i straha te ostavlja dovoljno vremena promišljanju i autokorekciji. Već samo trajanje ispita, koji više nije petminutni, te svi koraci u njegovom provođenju ukazuju na ozbiljnost pristupa. Nadodamo li tome i određen način bodovanja pismenog uratka koji je po prirodi stvari objektivan i gotovo u potpunosti lišen subjektivnih procjena. Svako takvo ispitivanje treba biti prilagođeno ranom školskom uzrastu (od 7 do 9 godina) grafički jasno oblikovano s minimalniom količinom teksta na papiru. Pitanja se glasno čitaju, s razmacima za upisivanje točnog odgovora čime dodatno ispitujemo slušanje s razumijevanjem i djetetovu koncentraciju. Testiranje traje 25 do 30 minuta. Upravo toliko koliko traje učenikov sat individualne nastave instrumenta u 1. razredu OGŠ pri čemu je njegova usmjerena 30-minutna pozornost najvažniji ključ uspješnosti.

U nastavku ovog članka su sljedeći naslovi:

### **Pismena provjera glazbenih sposobnosti**

- **Organizacijska priprema za pismeno testiranje**
- **Metodička priprema svakog ispitivača**
- **Tijek pismene provjere glazbenih sposobnosti**
- **Vrednovanje**

---

## **Elementi usmene provjere**

- **Priprema za usmeni dio provjere glazениh sposobnosti**
- **Tijek usmene provjere**
- **Zaključak**
- **Što dalje?**
  
- **Literatura**

## **New modes of testing musical abilities**

### **Abstract**

An entrance examination, yes or no? Controversy between music teachers who hold opposing views has been existing for decades and it's mainly limited to the statement that this is not a pedagogical, yet a necessary act for the reason that there are too many potential students who wish to enroll to a music school. Personally, I belong to the group that advocates the entrance exam before enrolling in the elementary music school. Therefore, this article deals with the question how to identify a potentially successful student? So far, in the Croatian music school system no one has been seriously concerned with methodical forms of testing musical abilities on the admission to a music school. Experience has shown that the conventional method of testing capability of reproducing the given rhythmical and intonation patterns is not enough to prevail. For this reason it happens that students who have achieved the maximum score on the entrance exam, frequently accomplish average and below-average results during their primary music education. The best of them, however, often grow out of those who were on the waiting list. What are the reasons behind that? There are not only music predisposition that the educational process of studying music requires. Also specific cognitive and motor skills, as well as the psychological and social maturity are unavoidable. For all of these reasons there is no necessarily need to be musically literate, but it is advisable to gain a preschool music culture. It can be acquired in various forms in the family, kindergarten or through the activities such as rhythmic, ballet, or any preschool music

---

course. Due to the various contemporary civilization factors this music preschool activity could be missing during the preschool development stage. In that case the child can not accurately reproduce what he or she actually hears, feels and perceives. On the other hand, the same child can possess cognitive and motor skills and even aesthetic criteria that enables him to fulfill the most of the requirements in the music school, especially those on the instrumental lessons. For this reason the professional team was created in 2012 at the Music School where I taught in order to revamp the form of admission tests. The goal of the improvement of entrance exam should be the enrollment of future successful student. The current exam, based on the reproducing given rhythmical and melodic patterns is supplemented by a written exam based on the visual and auditory perception. This involves recognizing, reasoning, remarking similarities, differences and analogies with application of appropriate graphomotor skills. Further, this article speaks about the elements of evaluation necessary for detecting a gifted student. It also deals with the model of written exam, and pedagogically and methodically improved model of oral testing of musical abilities. The researching part of the project, which should confirm the level of competence and validity of this testing method is mentioned at the end.

Apart from Music School Ferdo Livadić in Samobor, this method has been applied for the second time at the Music School Josip Hatze in Split, and in this year it is also introduced at Music School Josip Pintarić from Koprivnica. Under the title *New modes of testing musical abilities* the method was also exposed at the national conference of the Croatian Association of Guitar Pedagogues (HUGIP) in November 2013th in Poreč. The interests in its use followed afterwards from several other music schools in Croatia and Slovenia.

*Objavljeno u Zborniku sažetaka 1. Međunarodnog znanstvenog i umjetničkog simpozija o pedagogiji u umjetnosti, / listopad 2014./Umjetnička akademija u Osijeku, Sveučilište J.J. Strossmayera/*